

GOSPODARSKO STANJE HRVAŠKE DRŽAVE 2011–2012

Rezultat analize nekega empiričnega raziskovanja

MLADEN VEDRIŠ¹, BARTOL LETICA² I SLAVEN LETICA³

Povzetek

Trenutno stanje hrvaškega društva kaže na globoko razdvojenost pri:

a) oceni vzrokov za nastanek družbene in ekonomske krize; b) možnosti reševanja obeh kriz in prevladovanja. Empirična raziskava s svojimi rezultati potrjuje dve osnovni tezi: da je akutna in odprta ekonomska in družbena kriza prvenstveno endogeni fenomen, ki ga je šele globalna kriza okrepljenega postavila na nivo nacionalne prepoznavnosti.

Druga teza pa je, da odgovornost države v širšem kontekstu: a) predvsem izvršna in zakonodajna oblast so ključni vzvodi in nosilci odgovornosti, od katerih se pričakuje, da vzpodbudijo nacijo na programu enkratnega programskega in učinkovitega odklona. V tem kontekstu, končanje dogovorov za polnopravno vključitev v Evropsko unijo v roku pol leta (1. julija 2013), so pomembna spodbuda pri vzpostavitvi lastnega sistema uspešnosti. Ne pomeni pa to, da je to nadomestil direktnega angažmaja pri njegovi vzpostavitvi in uresničevanju. Pri tem pa ne smemo iluzorno pričakovati, da bo že samo članstvo v EU avtomatsko prineslo lastno uspešnost. Še posebej ne v današnjih časih, ko se znotraj te iste Unije vse bolj iščejo uspešne unilateralne rešitve.

Ključne besede: nacionalno gospodarstvo, kriza in perspektive, sociološki in ekonomski vidiki, izkušnje drugih, mednarodna obkrožanja, strategije izhodov, integracije EU.

*

PREGLED ČLANKA

1. Uvod
2. Hrvaška: anketno raziskovanje o makroekonomskih temeljih
 - 2.1. Pristop, način anketiranja in anketiranci
 - 2.2. Strokovna »diagnoza« gospodarskega stanja na Hrvaškem
 - 2.3. Simptomi, znaki in kazalci kompleksne kronične gospodarske »bolezni«
 - 2.4. Vzroki ali etiologija hrvaške gospodarske »bolezni«
 - 2.5. Profesionalna in/ali strokovna odgovornost za »kompleksno kronično krizo«
 - 2.6. Kazalci odobravanja in upočasnjevanja sprejemov vladne politike pri reševanju KKK
 - 2.7. Odobravanje in upočasnjevanje evropskih politik pri reševanju in soočanju s krizo
 - 2.8. Stališča o Evropski uniji
 - 2.9. Stališča o MMF-ju
3. Zaključek

*

Celotno študijo si lahko preberete v hrvaškem jeziku.

¹ Pravna fakulteta Univerze v Zagrebu.

² IFC (World Bank Group), Washington D.C.

³ Medicinska fakulteta Univerze v Zagrebu.

Zaključek

Teoretiki ekonomije uporabljajo različne pojme za izražanje ekonomskih problemov in nepravilnosti: upočasnjevanje, zastoj (stagnacija), stagflacija (ustavitev gospodarske rasti s pojavom inflacije), recesija in depresija. Najbolj pogosto pa uporabljajo generični izraz kriza, ki mu dodajajo različne pridevnike, da bi določili natančnejše odtenke: svetovna, finančna, dolžniška, strukturna, ciklična, razvojna, itd.

V posebej težkih gospodarskih razmerah pa uporabljajo tudi pojme kot sta kaos in zlom.

Dobitnik Nobelove nagrade ekonomskih znanosti Paul Krugman pa v zadnjih letih uporablja spoznavno- in masovnopsihološke še bolj radikalno grozeče pojme, kot so: »ekonomska katastrofa« in »ekonomski ambis« (to bi se lahko prevedlo kot gospodarski ponor, propad, pekel).

Svetovna finančna kriza, ki se je leta 2007 s pojavom »balona« na področju nepremičnin pojavila v ZDA (kasneje se je to preneslo še na bančni in celoten finančni sektor, potem pa še na realni sektor, še posebej na gradbeništvo in avtomobilsko industrijo), in evropska dolžniška kriza, ki je dramatične razsežnosti dosegla leta 2010, ko je zapretila z zlomom držav svinj – PIIGS (Portugalska, Islandija, Irska, Grčija in Španija) – in ko je zapretila z zlomom evropske monetarne unije, ni prinesla samo tipične gospodarske težave, ki jih take krize prinašajo (povečanje nezaposlenosti, padec bruto domačega proizvoda, upad proizvodnje, kriza gospodarskega zaupanja, pojavljanje in porast splošnega počutja nesigurnosti in straha pred prihodnostjo), ampak je sprožila nominalno nove, a tudi bistvene stare teoretične, politične in kulturne »vojne« med zagovorniki idej tržnega liberalizma in državnim posredovanjem pri politiki ekonomije in gospodarske prakse sodobnega sveta.

Niti najboljši ali najvplivnejši svetovni ekonomisti, kot tudi najuspešnejši gospodarstveniki, niti najbolj nadarjeni državniki, pa niti futuristi vizionarji ne morejo oceniti razmer, naravo in trajanje Velike recesije (ta izraz se je pojavil kot antipod Veliki depresiji tridesetih let prejšnjega stoletja). Še vedno se odvijajo nacionalne, kontinentalne in globalne »vojne« zagovornikov različnih doktrin o prihodnosti kapitalizma in ekonomskega razvoja na splošno.

Velike finančne krize, velike depresije in velike recesije kot tudi ciklične makroekonomske motnje /spremembe drugih vrst so stalni pojavi v sodobni, čedalje bolj povezani svetovni in nacionalni ekonomiji. O tem v svoji knjigi »Čas odgovornosti« piše Bartol Letica.

Prevedel: Danijel Lisec

*

<http://www.southeast-europe.org>
dke@southeast-europe.org

© DKE 2012

Pozor! *Spoštovani Raziskovalec!* Če navajate ta esej ali citirali del njega, prosimo, bodite toliko prijazni, in pošljite prošnjo glavnemu uredniku na naslednji elektronski naslov: dke@southeast-europe.org

Prosim navajajte ta esej v naslednji obliki:

Mladen Vedriš, Bartol Letica i Slaven Letica: Gospodarsko stanje hrvaške države 2011–2012. *Rezultat analize nekega empiričnega raziskovanja.* (Prevedel: Danijel Lisec) *Délkelet-Európa – South-East Europe International Relations Quarterly*, Vol. 3. No. 4.(Zima 2012) 2 p.

Visoko cenimo Vaše sodelovanje. *Glavni urednik.*